

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN BÍCH HẠNH

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG THỰC VẬT TẠI KHU
BẢO TỒN LOÀI VÀ SINH CẢNH NAM XUÂN LẠC,
HUYỆN CHỢ ĐỒN, TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Thái Nguyên, năm 2011

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN BÍCH HẠNH

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG THỰC VẬT TẠI KHU
BẢO TỒN LOÀI VÀ SINH CẢNH NAM XUÂN LẠC,
HUYỆN CHỢ ĐỒN, TỈNH BẮC KẠN**

Chuyên ngành: Sinh thái học

Mã số: 60.42.60

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

TS. Lê Đồng Tấn

Thái Nguyên, năm 2011

Lời cảm ơn

Trước tiên tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất đến **TS. Lê Đồng Tấn** – người thầy đã tận tình hướng dẫn, truyền đạt kiến thức và kinh nghiệm quý báu để tôi có thể hoàn thành được luận văn này. Tôi cũng xin chân thành cảm ơn tới **TS. Ma Thị Ngọc Mai**, đã nhiệt tình hướng dẫn tôi trong quá trình nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến các thầy cô giáo khoa Sinh – KTNN, Khoa sau đại học, Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn tới Ủy ban nhân dân huyện Chợ Đồn Tỉnh Bắc Kạn và Chi cục Kiểm Lâm huyện Chợ Đồn đã chỉ bảo và cung cấp những tài liệu quan trọng cũng như tạo điều kiện cho tôi trong quá trình đi thực địa, nghiên cứu đề tài tại khu Bảo tồn loài và sinh cảnh Nam Xuân Lạc.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới toàn thể gia đình và bạn bè đã luôn cổ vũ, động viên tôi trong suốt thời gian qua.

Trong quá trình thực hiện luận văn, do còn hạn chế về thời gian, kinh phí, cũng như trình độ chuyên môn nên không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được những ý kiến quý báu của thầy cô giáo, các nhà khoa học, và bạn bè.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2011.

Tác giả

Nguyễn Bích Hạnh

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng cá nhân tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Nếu sai tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Tác giả

Nguyễn Bích Hạnh

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cảm ơn	
Lời cam đoan	
Mục lục.....	i
Danh mục các chữ viết tắt.....	v
Danh mục các bảng biểu	ix
Danh mục các hình vẽ.....	x
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
3.1. Ý nghĩa khoa học	3
3.2. Ý nghĩa thực tiễn.....	3
4. Đóng góp mới của luận văn	3
Chương 1 TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU.....	4
1.1. Một số khái niệm.....	4
1.1.1 Thảm thực vật và rừng	4
1.1.2. Đa dạng sinh học.....	4
1.2. Những nghiên cứu về thảm thực vật trên thế giới và ở Việt Nam.....	6
1.2.1 Những nghiên cứu về thảm thực vật trên thế giới	6
1.2.2. Những nghiên cứu về thảm thực vật ở Việt Nam	6
1.3. Những nghiên cứu về hệ thực vật	9
1.3.1. Những nghiên cứu về hệ thực vật trên thế giới.....	9
1.3.2. Những nghiên cứu về hệ thực vật ở Việt Nam	11

1.4. Những nghiên cứu về thành phần loài, thành phần dạng sống và yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật.....	11
1.4.1. Những nghiên cứu về thành phần loài	11
1.4.2. Những nghiên cứu về phổ dạng sống.....	13
1.4.3. Nghiên cứu về yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật	15
1.5. Nghiên cứu về các loài thực vật quý hiếm có nguy cơ bị tuyệt chủng	17
1.5.1. Tổng quan về Sách đỏ thế giới và Sách đỏ Việt Nam	17
1.5.2. Một số công trình nghiên cứu về các loài thực vật quý hiếm có nguy cơ bị tuyệt chủng ở Việt Nam	18
Chương 2 ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	20
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	20
2.2. Phạm vi nghiên cứu của đề tài	20
2.3. Thời gian nghiên cứu	20
2.4. Nội dung nghiên cứu	20
2.4.1. Nghiên cứu tính đa dạng của các kiểu thảm thực vật	20
2.4.2. Nghiên cứu tính đa dạng về thành phần thực vật.....	20
2.4.3. Nghiên cứu các yếu tố cấu thành của hệ thực vật.....	20
2.4.4. Nghiên cứu tính đa dạng về dạng sống	20
2.4.5. Nghiên cứu tính đa dạng về giá trị tài nguyên	20
2.4.6. Đề xuất giải pháp bảo tồn nguồn gen thực vật.....	20
2.5. Phương pháp nghiên cứu.....	20
2.5.1. Phương pháp tiếp cận	20
2.5.2. Phương pháp điều tra	21
2.5.3. Phương pháp thu thập số liệu.....	23
2.5.4. Phương pháp phân tích số liệu	23
2.5.5. Phương pháp xử lý số liệu.....	24
Chương 3 ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN VÀ KHU VỰC NGHIÊN CỨU	25

3.1. Điều kiện tự nhiên	25
3.1.1. Vị trí địa lý, ranh giới, diện tích.....	25
3.1.2. Địa chất, địa hình	26
3.1.3. Điều kiện khí hậu, thủy văn	26
3.2. Đặc điểm kinh tế xã hội	28
3.2.1. Dân tộc, dân số.....	28
3.2.2. Các hoạt động kinh tế chủ yếu	29
3.2.3. Y tế - Sức khỏe.....	32
3.2.4. Hệ thống giao thông.....	32
3.2.5. Hệ thống giáo dục	32
3.2.6. Cơ sở hạ tầng.....	32
Chương 4 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	34
4.1. Đa dạng thảm thực vật	34
4.2. Đa dạng về thành phần thực vật.....	42
4.2.1. Đa dạng ở mức độ ngành	43
4.2.3. Đa dạng ở mức độ chi	47
4.3. Đa dạng về yếu tố địa lý cấu thành hệ thực vật	48
4.3.1. Yếu tố địa lý ở mức độ họ.....	48
4.3.2. Yếu tố địa lý ở mức độ chi.....	49
4.3.3. Yếu tố địa lý ở mức độ loài.....	51
4.4. Đa dạng về dạng sống	52
4.5. Tính đa dạng về giá trị tài nguyên.....	55
4.5.1. Đa dạng về giá trị sử dụng	55
4.5.2. Loài có nguy cơ bị tiêu diệt.....	57
4.6. Đề xuất giải pháp bảo tồn nguồn gen thực vật.....	61
4.6.1. Tăng cường thể chế về bảo vệ ĐDSH tại Khu bảo tồn loài và sinh cảnh Nam Xuân Lạc.....	63

4.6.2. Nâng cao năng lực về quản lý đối với Khu bảo tồn loài và sinh cảnh Nam Xuân Lạc	63
4.6.3. Nâng cao nhận thức về bảo vệ đa dạng sinh học Khu bảo tồn	64
4.6.4. Chính sách kinh tế.....	64
4.6.5. Mở rộng quan hệ với các cơ quan nghiên cứu, tổ chức quốc tế	65
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT	67
I. KẾT LUẬN.....	67
II. KIẾN NGHỊ.....	69
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN VĂN.....	70
TÀI LIỆU THAM KHẢO	71
PHỤ LỤC	75

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
1.	BTTN	Bảo tồn thiên nhiên
2.	ĐDSH	Đa dạng sinh học
3.	HTV	Hệ thực vật
4.	IPJRI	Viện Tài nguyên gen và Thực vật Quốc tế
5.	IUCN	The International Union for Conservation of nature and Natural Resource – Tổ chức Bảo tồn thiên nhiên và Tài nguyên thiên nhiên Quốc tế
6.	Nxb	Nhà xuất bản
7.	ODB	Ô dạng bản
8.	OTC	Ô tiêu chuẩn
9.	TĐT	Tuyển điều tra
10.	UBND	Ủy ban Nhân dân
11.	VQG	Vườn Quốc Gia
12.	WWF	Quỹ Bảo tồn Thiên nhiên Thế giới
13.	UBND	Ủy ban nhân dân

BẢNG CHÚ GIẢI KÍ HIỆU DẠNG SỐNG

Tên La tinh	Ký hiệu	Tên Việt Nam
1. Phanerophytes	Ph	Cây có chồi trên đất
1-1. Megaphanerophytes	Mg	Cây chồi trên >30m
1-2. Mesophanerophytes	Me	Cây chồi trên 8-30m
1-3. Microphanerophytes	Mi	Cây chồi trên 2-8m
1-4. Nanophanerophytes	Na	Cây chồi trên <2m
1-5. Lianes phanerophytes	Lp	Cây có chồi trên đất, leo quấn
1-6. Epiphytes phanerophytes	Ep	Cây có chồi trên đất sống phụ sinh
1-7. Herb phanerophytes	Hp	Cây có chồi trên thân thảo
2. Chamaetophytes	Ch	Cây có chồi mặt đất
3. Hemcryptophytes	Hm	Cây chồi nửa ẩn
4. Criptophytes	Cr	Cây có chồi dưới đất
5. Therophytes	Th	Cây có chồi 1 năm